

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
Helyben házhoz hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.
Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.
Egyes szám ára 2 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. VERÉB GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
Szabadka, IV., Rakóczi-utca 20. sz. Telefonszám: 300.
Kéziratok nem adatnak vissza.
Hirdetések árszabály szerint.

Barkóczy.

Ez a név ma a vallás gyűlöletet terjesztő alakoknak a vörösposztója. Ez a név ma a lelkiismeretszabadság katonáinak dicsősége. Ez a név ma a zsidó ujságíró, a zsidó erkölcsi felfogás harcosainak a szemében a zsidó világnézet bukásának előhírnöke. Ez a név ma a kereszténység előtt a bátor hitvallás példája.

Nem íránk az ismert Barkóczy-estéről, ha egyik helybeli zsidólap nem foglalkoznék a kérdéssel. Az országos keresztény sajtó megfelelt a zsidó gyerekek handabandázására. Mi nem tehetünk hozzá semmi újat. Amde, mert a helyi zsidó-sajtó is megnyilatkozott, mi is foglalkozunk ezen ügygel, nehogy közönbösséggel vádolhassanak bennünket.

Barkóczy, ez a manapság ritka szilárd jellemű férfiú nem tett egyebet, mint amihez minden magyar alattvalónak törvényes joga van. Egy polgári egybekelésnél tanu volt és nem írta alá a jegyzőkönyvet.

Ez a nagy krimen, amely miatt most dühöng a liberális sajtó nemcsak Barkóczy báró, hanem egyuttal Apponyi miniszter ellen is, hogy hogyan türhet meg maga mellett ilyen reakcionárius tanácsost.

Mikor az egyházpolitikai törvényeket megalkották, számoltak avval, hogy a polgári házasság nem fogja megnyugtani a hithű vallásos meggyőződésű emberek lelkiismeretét s azért szabadjára hagyták a feleknek és tanuknak, hogy aláírják-e a polgári egybekelési jegyzőkönyvet, vagy megtagadják annak az aláírását. Ez tehát törvényes joga minden polgárnak. Tizenhárom esztendő óta nemcsak egyesek szórványosan, hanem százan és százan éltek evvel a jogukkal, nemcsak klerikálisok, hanem — horrendum dictu — zsidók is. Nem tettek szemrehányást egynek sem érte, csak most Barkóczynak, mert tudják, hogy Barkóczy ma is ugyanaz a hithű, buzgó katolikus, aki 24 esztendővel

ezelőtt volt, mikor kezdő hivatalnok, szerény fogalmazó léte — bár hivatalával játszott, amelyre rá volt szorulva — ismételten a zsidó-keresztény hásasság ellen szavazott a főrendiházban.

Hát hol a vélemény szabadság? A vallás ellen gunyolódó pamfletet írni, izgatni szabad, de vallásos meggyőződését megvallani nem szabad?! Ez az a híres szabadság, amely egyforma mértéket követel mindenkinek?!

Vagy azért nem lenne szabad ezt tennie Barkóczynak, mert ő miniszteri tanácsos? Ki vetette valaha szemére Tisza Kálmánnak, Tisza Istvánnak, báró Bánffy Dezsőnek, Péchy Tamásnak, Darányi Ignácnak, Zsilinszky Mihálynak, Mezőssy Bélának, meg a protestáns világ többi előkelőségének, hogy vallásuk gyakorlatában részt vettek?! Hát csak a katolikusoktól veszik rossz néven hitük gyakorlását?!

Minél magasabb méltóságban van valaki, annál több joggal megkövetelhetik és elvárhatják tőle, hogy vallása gyakorlásának tekintetében is jó példával járjon elől. És ha a kultuszminisztériumban sem becsülnék meg a kultuszhoz, a valláshoz való ragaszkodást és hűséget, — sajnos, volt erre is eset — hogy várhatjuk, hogy azt máshol megtegyék?!

Egyszóval, a liberális sajtó léptenyomon elárulja, hogy más mértékkel mér a zsidóknak és protestánsoknak és mással a katolikusoknak. Ez tisztára félrevezetés, megtévesztés a közönségnek. De hála Istennek, van már a magyar közönségnek is annyi intelligenciája és jogérzéke, hogy nem hagyja magát félrevezettetni a liberális sajtó nagyhangu, de üres, puffogó frázisaitól.

Miért mer minden jöttment packázni velünk, többségben levő, magyar katolikusokkal? Mert nincs erős sajtónk. Ha nincs, hát legyen! Lesz, csak lépjenek be mindnyájan a KATH. SAJTÓEGYESÜLETBE

Dr. Singer Bernát főrabbi címére.

Öszintén megvallom, nem kis önuralomra volt szükségem, hogy Singer ur igaztalan támadására a választ mindeztideig halogattam s így olvasó közönségünket részben az ő meggondolatlan gyanúsításainak hatása alatt hagytam. De meg volt rá az okom. A főrabbi ur anélkül, hogy beárta volna az egész vita befejezését, a legelső közlemény, tehát 60—70 sor olvasása után minősíthetetlen kirohanásokat intézett ellenem, akiről azt sem tudta, ki vagyok, mit fogok írni és soraimmal mit akarok. Nagyon kevés megfontoltságról tanuskodó ezen eljárása csúnyán megbosszulta magát.

Előre meggyanusított és elítélt „tudatlansággal, együgyűséggel” vádolt a Bácskai Hírlap márc. 22. számában, s ime, utóbb ő maga volt kénytelen azt írni, hogy ha olvasta volna a további cikkeket, nem vádolt volna tudatlansággal, csak tévedéssel. Ez nekem máris némi elégtétel, de óránézve nem valami nagy dicsőség. Vártam a válasszal a mai napig azért, hogy maguk a tények, a vita egyszerű közlése cáfoljanak rá a főrabbi ur legtöbb állítására. Minthogy azonban még olvasó közönségünket is vádolta s néhány tárgyilagosnak látszó ellenvetést is tett írásában, kénytelen vagyok cikkere részletesen reflektálni annál is inkább, mert állítólagos részleges visszavonását nekem el nem küldötte.

Aki figyelmesen, csak szemernyi partatlansággal, átolvasta a kalocsai rabbival folytatott ezen talmud vitát, azt a meggyőződést merítette, hogy a talmud eredeti szövegét tartom szemem előtt s az általam felhozott idézetekért helyt álltam. Ezek a helyek benne vannak a talmudban szóról-szóra, úgy amint irtam s van benne még hasonló, sőt sokkal sértőbb és a talmudi zsidóságra még kompromitálóbb hely igen sok. Nem támadtam meg a vita folyamán egyszer sem az egész talmudot, ismételten csak azt irtam, hogy e kevésbbé szép helyeket hagyják ki a zsidók fő vallás-erkölcsi törvénykönyveikből, tisztítsák meg azokat. Igaz, a zsidók érezték már a 16. században, hogy tisztultabb codexre van szükségük, ezért csinálták a keresztény cenzurától való félelem hatása alatt a talmud alapján jelenlegi kötelező törvénykönyvüket a Schulchan Aruch-ot, de hogy mennyire tiszta ez, láttuk a vita folyamán. Hisz a kalocsai rabbi is kénytelen volt megnyugodni, hogy ebben is benne van a renegátok megölésének parancsa, a halálveszedelemben forgó nemzsidó kimentésének tilalma, benne van, bár kivételes ese-

Üzlet-áthelyezés.

Az érdeklődő vevőközönséget van szerencsénk tisztelettel értesíteni, hogy

345-10-3

Wagner és Boholy

vászón-, fehérnemű- és rövidáru-kereskedők Szent-István-téren levő régi üzletüket az új városháza felépítéséig a kenyérpiacon e célra külön épített ideiglenes bolthelyiségbe teszik át.

f. évi május hó 1-ével

tekre, a hamis eskü stb. Ennyi tisztítás szerintünk még kevés; én még többet sürgettem. Ha valaki azért, mert a zsidóságnak jól felfogott érdekében is kívánom vallási törvénykönyveiknek nem elvetését, csak tisztogatását, ezért, mint Singer ur teszi, „együgyűséggel” vádol, ez csak az ő szellemi szegénységéről tanuskodik. Én Singer ur védekezésére szintén alkalmazhatnék ilyen jelzőket; hiszen türelmes az a papiros és mint látni fogjuk, okom is volna rá, de én ezt állásomhoz méltatlannak tartom. Sőt Singer urban tisztelem egy felekezetnek vallástanióját s azért vele szemben, hivatkozási tekintettel, soha goromba kifejezést nem használok. De meg különben is vagyok annyira figyelmes, hogy vakon senkire rá nem támadok s a mi jó van ellenfelemben, azt készségesen elismerem.

Igy például az „Egyenlőség” c. felekezeti zsidó lap márc. 15-iki számába irt vezércikkét olvasva, önt eddigelé okosabbnak és csiszoltabb modoru embernek tartottam. De hogy véleményemet meg kellett másitanom, annak csak ön az oka. Ez az ellenünk irt cikke igen gyenge és nem valami magas színvonalon áll. Heveskedéseit, kiméletlen hangját és szokatlanul arrogans kitételeit felelet nélkül hagyom, ilyenekkel szemben védekezésre nincs szükségem, ilyen üres szövegekkel csak tárgyilagos érvek hiányában szoktak egyesek vagdalkozni. Ami tárgyilagos megjegyzése van, azt mind sorra veszem.

Husz A.-ra vonatkozólag a Bácskai Napló szerkesztősége alaposan megfelelt Singer urnak. Ne velem, más lapokkal pl. Pesti Hírlap eléggé kóserizű lappal vitatkozzék ez ügyben. Ez a lap is keményen elítélte sokaknak Husz érdekében csapott, mártírrá avató lármáját. — Singer ur így ír: „Higye el nekem cikkirő, hogy Husznak ép oly kelemetlen lett volna ha őt a zsidó törvények szerint akasztják fel.” — Főrabbi ur! engedjen meg, én nem abban kerestem és találtam a zsidólapok részéről a láрма okát, mintha nem ritualis módon *hajtották* volna végre rajta az ítéletet. A ki ilyen olvasott ki azokból a sorokból, avval e pontban komolyan vitatkozni felesleges. A Husz ártatlanságát meg jobb nem bántani!

Lássuk a talmud idézeteket! Sajátságos a rabbik védekezése. Egy nyomon járnak, ugy látszik mindannyian. Először rémnagy mondásokkal le akarják hurrogni azt, aki a talmudhoz, az ő neántsá-virágjukhoz hozzá mer nyulni. Ráfogják, hogy hamisítványokból dolgozik, sohasem látott talmudot, letagadnak mindent, s nagyzó frázisokkal a figyelmet más felé akarják terelni. Ha ez nem sikerül, engednek, szépség tapaszt adnak a talmudra, mentegetik; ha ez is balul üt ki, no akkor mérgezőnek, hogy már mégis arcátlanúság, miképen merészel valaki utánuk nézni a kérdés helyeknek a talmudban. Szakasztott így dolgozott a kalocsai, s így tesz a szabadkai rabbi is. Vannak nevétséges közhelyeik. Ugy látszik mindegyik rabbi előráncigálja azokat. Pl. Jézus és kananei asszony. Azon a rabbiképző kurzuson okosabb védelemmel is traktálhatnák a fiatal rabbikat. Eltekintve attól, hogy ez állítás ily alakban nem igaz, mint a vita folyamán kimutattam, elég megjegyeznünk, hogy Jézus ismert jósága és csodája fényes cáfolata a rabbik e mondókájának.

Azt mondja rabbi ur: „valamint a kereszténység jellemét sem szabad megítélni pl. egyes egyházatyák hevesebb kitételeiből úgy a talmudot sem erős, sokszor kegyetlen kitételeiért! Singer ur a pontos idézéssel adós marad. S tudja mi a különbség közöttünk és önök között e pontban? Az, hogy mi föltétlenül elítélünk mindent, ami elítélni való, önök meg körömszakadtáig védelmezik. A szentatyák erősebb kitételei — föltéve, hogy igaz volna a vád — a *történelemé*, s a talmud ma is az Önök *erkölcstanának* a forrása! Ez más ám!

Singer ur úgy, mint a kalocsai rabbi kiválogat néhány szép mondást a talmudból és azt mondja, „ hogy ha a talmudi vagy zsidó etikáról van szó, ezek lebegnek szemünk előtt.” Rabbium! tudom, hogy van-

nak szép helyek is a talmudban. Furesa volna, ha ekkora kötetekben nem volna humánusabb hely is, ha egy erkölcsi törvénykönyvben nem volna kifogástalan tétel. Ezt a kalocsai rabbinak is szívesen megengedtem. *Csak hogy a jókkal, szépekkel szemben van rendszeren megfelelő sértő hely is.* Pl. Singer ur felhozta, hogy a talmud szerint „az isteni tanal foglalkozó pogány többre becsülendő a zsidó főpapnál”. (Ezt ugyan egy zsidó sem vette még komolyan!) Mért nem tette hozzá főrabbi ur, hogy ez Meir rabbinak a mondása, s hogy Jochanan rabbi azon mondásának ellensúlyozása akar lenni, hogy t. i. „Egy nem-zsidó, a ki a thórá-t tanulmányozza, halálra méltó”. (Szanhedrin, 59. a.) Nos, melyik rabbi volt okosabb? melyiknek van igaza? Tehát mondja meg rabbi ur: az a keresztény atyámfia, a ki a talmuddal foglalkozik, halálra méltó-e vagy a főpapnál többre becsülendő? Természetesen, mikor az újságban ír, On az utóbbi nézet mellett volna, privátim pedig azt mondja: vigye a tatár azt a gójt, aki a talmudot forgatja. Ilyen az önök törvénykönyve. Lehet csürni-csavarni a hogyan akarja ember. Es Singer ur legyen nyugodt, nagyon sok kevesebb kifogástalan hely van a talmudban is, a Schulchan A.-ban is. Mit szólna hozzá, ha pl. a Schulchan A.-nak száznál is több, a keresztényekre nagyon sérelmes erkölcsi törvényét egy gój szép csokorba fűzve hiteles héber és magyar szöveggel kiadná! Hogy ez a közel jövőben megtörténjék, nem is olyan lehetetlen! Önök azt mondják: a talmudi etikáról lévén szó, a szebb helyek lebegnek szemük előtt. Mindenesetre jellemző mondás! De azért ne tiltsák meg nekünk, hogy mi meg a többire ne gondoljunk, hisz azok épen olyan tekintélyektől származnak és nincs egyhez sem odairva: ez nem kötelező, ez figyelmen kívül hagyandó. Nekem privát megjegyzésem, hogy nagyon sok zsidó szemük előtt, ha keresztényekre gondol, nem épen a legkiméletesebb helyek lebegnek. Singer ur folytatja: „ezeket (t. i. a szebb helyeket) a köztudat és a gyakorlat egyaránt szentesítette.” Nos, rabbi uram, épen ezen fordul meg a vita! Mondja ki nyíltan, hogy elvetendőnek tartja-e az általam felhozott, a kalocsai rabbi által késhegyig védett helyeit a talmudnak? Igen, vagy nem? Nyíltan valljon színt! Ha igen, akkor igazat ad nekem, hisz én kezdettől fogva azt firtattam, hogy jobb volna, ha egyes helyek a talmudból kimaradnának és akkor nem vághatnák többé a zsidóknak a fejéhez a törvényesen patentírozott hamis esküt s más hasonlókat. Mondja meg, ugyan melyik több, a köztudat-e, melyről beszél és amely oly ideális szép volna, vagy az eredeti talmud és Schulchan A? . . . Tessék egyszer összefoglalni azt, a mi a köztudatba és gyakorlatba átment, s a többi helyteleníteni, kivetni! Ne legyen a talmud olyan quodlibet, hogy a keresztények előtt s a nyilvánosság előtt a kiméletesebb helyeket mondják igazaknak, maguk között meg a többi tartsák jobbnak. Mondja ki nyíltan, rászorul-e a talmud a revideálásra? . . . Mert Magyarország 19 millió keresztényének joga van tudni, hogy micsoda tanai vannak a fél-milliónyi itt lakó zsidóságnak, melyet a többi felekezetek közé recipiált!

Mindenik nép összefoglalja törvényeit és szentkönyveit, csak épen a zsidóság az, mely az ő vallási törvénykönyveinek *nemely helyeit szenteknek, a többi meg valótlanúságnak mondja s egy és ugyanazon könyvről homlokegyenest ellenkezőket ír, hisz és tanít!*

Petrányi Ferencz.

Van még orvos.

— Lesz orvos —

A betegsegélyző orvosai felmondották a betegsegélyzőnek a szolgálatot. Sztrájkolni nem merészkedtek, nehogy Szabadka józan gondolkodású népe elítélje az orvos urakat. Gondoltak merészet és a sztrájk kimondása helyett felmondtak a betegsegélyzőnek.

Mi erről a felmondásról is megmondottuk a véleményünket. Az igazgatóság meg nem ijedt meg, jól lehet a fő szabadkai Ja-

kablap, a B. H., kerülgette a dolgot, ki akarta szedni az orvosok számára a forró hamuból a gesztenyét. Az igazgatóság szépen gyógyította a betegeket.

A orvosok küldöttségbe mentek a polgármesterhez panaszaiikkal. Hej, ha mi letünk volna a polgármester!

Az igazgatóság meg minden küldöttség dacára is kiírta az orvosi állásokra a pályázatot. Jól tette. Ekkor ismét elkezdődött a Jakab-lap siránkozása. Hogy bizony nem lesz majd orvos, aki pályázik. Hogy hát így meg úgy bojkottálják az esetleg pályázó orvosokat a szabadkai orvosok. Igaz, hogy ezen feltevéssel megsértett sok szabadkai orvost, de hát a Jakab-erkölcs törődik is ilyesmivel.

A siránkozás dacára is lett azonban pályázó, sőt akadtak pályázók. Akadt még hála Isten orvos, aki a beteg munkás egészségének helyreállítását többre becsüli mindenféle okvetetlenkedésnél. Akadt, — Szabadkán is van, — lelkiismeretes orvos, aki az irgalmasság, a szeretet tudományát nem sztrájkesszköznek tekinti, hanem megbecsüli a maga méltóságában. Ez az igazi orvos, a tudományok ez az igazán hivatott embere.

A betegsegélyző igazgatósága pedig büszke lehet, hogy a betegsegélyzőt nem engedte fejőstehénnek tekinteni, hanem megvédte anyagi érdekeit a munkások javára. Mi szívből üdvözljük a munkások nevében is a betegsegélyző igazgatóságát.

A polgármester intézkedése.

De örömmel kell megemlékeznünk Biró Károly dr., polgármester bölcs és határozott intézkedéséről is.

A polgármester ugyanis, a szabályrendelet intézkedéseinek alapján, elrendelte, hogy a kerületi orvosok a betegsegélyző betegeit feltétlenül gyógykezelní tartoznak. Ezen intézkedésével Biró Károly dr., polgármesternek ezen intézkedéseért a munkásság csak köszönettel tartozik.

A Bácskai Napló-nak

azok a legjobb barátai, akik nemcsak akkor hivatkoznak rá, amikor valamely közleményről van szó, hanem akkor is, amidőn HIRDETÉSEI ALAPJÁN bevásárlásaikat eszközlik. :-:

A legények eleje.

— Nem laknak a tanyákon. —

Három napja folynak Szabadkán a sorozások. Vinnék a katonák lelegejét, de hát nem csak a lelegeje kevés, kevés még az eleje is. Alig 28—30 százalékát találják alkalmasnak a katonasorra. Elcsenevészedett, a fejlődésben megállt, félbenmaradt fiatal testeket lát maga előtt a bizottság, amely talán szomorodott szívvel mondja el az „untauglich”-ot.

Beszélgettem e gyászos eredmény oka felől. Persze volt az ok között alkoholizmus, fajtalanság, volt korai nősülés, amről azonnal elmondottam, hogy nem ok. A sok fölhozott okot végre így összegezte az én ismerősöm.

— Nem laknak a tanyán.

Szomoru jellemzése ez a városok erkölcesének. Akik nem laknak a tanyákon, mint valamikor szép időkben, hanem bejönnek a városba lakni, ami egyetjelent a dözsöléssel, azok elcsenevészednek, a fejlődésükben félbenmaradnak. Annyi a rosszra csábító alkalom a városban, azaz jobban mondvá a modern népboldogítók annyi rosszra csábító alkalmakkal tömték meg a várost, hogy a naiv fiatalember nem bír ellentálni.

A sorozás gyászos eredményének ez a karakterizálása gondolkodóba ejthetné azokat, akiket megillet, s megindíthatná a harcot a városokban meghonosított modern, az erkölceseket és így a testet is elsatnyító alkalmak ellen.

A kulai iskolaszéki választásról.

E hó 3. napján volt Kulán az iskolaszéki tagok választása, helyesebben az iskolaszék ujjalakulása. Maga a választás, a szavazatok leadása már reggel 8 óra előtt kezdődött, s elhúzódott egészen a délutáni órákig, noha azok a szavazók, akik összegyűltek, már eleve megállapított lista szerint csoportonként adták le a voksukat. Ami azonban mégis érthetővé teszi azt, hogy miért vett a szavazás oly sok időt igénybe, s miért folyt az oly nagy érdeklődés közepette, az a körülményekben rejlik, melyeket röviden vázolni akarunk.

Ugyanis a tanítószék és a régi iskolaszék sok tagja között éles differenciák állottak fenn. Az iskolaszék több lelkiismeretes tagja elvállalt köteletségéhez hiven gyakran ellátogatott az iskolákba, hogy ott meggyőződjenek, vajjon a tanítók hivatásuk magaslátán állanak-e? Ez természetesen a tanítóknak nemcsak hogy nem tetszett, sőt határozottan ellene voltak annak, hogy ezek minduntalan az ő dolgukba üssék az orrukat. E nemtetszésüknek, e feletti méltatlankodásuknak többször kifejezést is adtak. Am a kemény szavak, miket használtak nem riasztották vissza azokat az iskolaszéki tagokat, akik, bár egyszerű földmives és iparos emberek voltak nagyjából, de tanügyért s a népnevelésért éltek, s meg akartak győződni, hogy mint oktadják, mint nevelik a népnevelők a jövődö nemzedékét. Még buzgóbban látogatták az iskolaszéki tagok az iskolákat, hogy tanítókat ellenőrizze fontos hivatásuk kötelesegeinek teljesítésében. — S a ki ismeri a kulai népnevelési viszonyokat, csak helyeselni és dicsérni tudja azokat az egyszerű embereket, akik mint iskolaszéki tagok kötelesegeiknek tartották, ha lehetséges még, az elhanyagolt iskola ügyet megjavítani s rendes mederbe terelni.

Már most e látható ellentétből kifolyólag is kitétsző, hogy ez említett iskolaszéki tagok ellenségeskedésbe kerültek a tanítókkal s a tanítókat az egyre közeledő új választás előtt a lehető legnagyobb tevékenységet fejtették ki, hogy kibuktathassák amezokat az iskolaszéki tagok sorából s így ne legyenek előttük többé azok az Argirus szemek, melyek őket nemcsak az iskolában, de meg azon kívül is folyton figyelemmel kísérték s ha ballépést követtek el, annak rendje és módja szerint az illetékes forumot értesítették.

Vizsont ezek az iskolaszéki tagok is, akik eljárásuk helyességét tudták, nem maradtak télenül. Ok is azon fáradoztak, hogy olyanok kerüljenek az iskolaszéki tagok közé, akik lelkiismeretesek, akik lelkesednek a népnevelési ügyért s ha szükséges, tesznek is. Ok azt akarták, hogy az új iskolaszéki tagok zöme olyan legyen, aki tiszteli és becsüli a népnevelőket, de csak akkor, ha azok magasztos, istenadta hivatásuknak és a gyermekeknek élnek és gyűlöli, üldözi azokat a tanítókat, akik mindenre gondolnak, csak hivatásukra nem, akik mindennel törődnek, csak kötelesegeikkel nem, akik mindennél fejtenek ki tevékenységet, csak ott nem, hol az a legtöbb hasznát hajtáná, ahol arra a legtöbb szükség volna, t. i. hivatásuk keretében az éretlen gyermekeknek érette fejlesztésében.

Mennyi jót tehetnek, mennyi hasznos és üdvös dolgot végeznek azok a tanítók, akik kötelesegeiknek élnek és kötelesegeiknek élve Isten s a haza számára a kicsiny gyermekből hasznavehető polgárt nevelnek! De vizsont mennyit ront egy lelkiismeretlen tanító! Hány, talán szép pályára hivatott szunynyadó lelket fosztanak meg vétkes könnyelműségükkel attól, amire Isten azokat kiválasztotta! S ez mind a tanítók büne, ha azok nem élnek hivataluknak, kötelesegeiknek.

Olyan iskolaszéki tagokat akartak, akik ezt értik s a népnevelésért élnek. A megejtett választás azonban kiderítette, hogy az említett iskolaszéki tagokat a kulai polgárság cserben hagyta, mert nemcsak, hogy nem sikerült nekik más maguk-

hoz hasonló gondolkozású férfiakat beválasztani, hanem ők maguk is kibuktak.

Ez pedig kizárólag a tanítók műve volt. Legalább, a ki nem is tud a tanítóknak a választás előtti ily irányu korteskedéséről, már magából a jelenségből t. i. a választás eredményéből is okvetlenül csak is ezt a következtetést vonhatja le. — Pedig az ily Argirus szemek be szükségesek volnának!

Most még egy-két szót a választás lefolyásáról.

Előző este értekezletet tartottak az illetékesek s azok, akiknek a közönség körében nagyobb befolyások van. Hogy és mint folyt le ez értekezlet, nem tudom. Másnap az egyik iskola helyiségében megtartották a szavazást. A nagy diszharmonia miatt azonban az elnök kénytelen volt az egyik tekintélyes tag indítványára az ülést felfüggeszteni, hogy a különböző csoportok még jobban megbeszélhessék, jelöltjeik listáját. Ennek megtörténte után következett az igazi szavazás, mely csoportok szerint történt. Összesen 24 tag lett megválasztva. A régiekből a fele kibukott s azok helyébe újak kerültek.

Ime ez a választás eredménye, mely azonban az összes választókat ki nem elégíti s valószínűleg több helyről meg lesz támadva. Legtöbb tag az iparos osztályból került ki. Igen szépen van képviselve az intelligencia is.

Ha meg lesz támadva a választás, talán egész más lesz a végeredmény.

Adja Isten, hogy az igazság győzzön!

Ismerőseink körében terjesztjük a „BÁCSKAI NAPLÓT.”

H I R E K.

Tájékoztató.

Április 4. és 5. A kath. legényegylet műkedvelői színi előadása. Kezdeté este 8 órakor.

Április 5. Dávid Ferenc, a keresztény szövetkezetek szervezőjének előadása a szövetkezésről d. u. 4 órakor, a kath. legényegyletben.

Április 5. Az állami tanítóképzede hangversenye délután három órakor.

Április 13. A filharmóniai társaság második hangversenye a városi színházban.

Április 21. Hangverseny a városi színházban, a Szabadkán emelendő Árpádházi Szent-Erzsébet szobrának alapja javára.

— **Értekezlet a betegsegélyző törvény ellen.** A szabadkai építőiparosok szövetsége széleskörű mozgalmat indított meg a betegsegélyző törvény revíziójának érdekében. A mozgalom minden érdekelt körben rokonszenvvel találkozott s így remélheti, hogy nagyon népes lesz az értekezlet. Az érdeklődőket itt is figyelmeztetjük, hogy az értekezlet az ipartestület tanácstermében folyó hó 5-dikén, vasárnap délelőtt 10 órakor lesz.

— **A keresztény szövetkezetek.** A keresztény szövetkezetek országos szervezője Dávid Ferenc, holnap vasárnap Szabadkára érkezik, s délután négy órakor előadást tart a katolikus legényegylet dísztermében. Felhívjuk a keresztény szövetkezetek, a keresztény érdekek barátait, hogy ezen előadásra minél számosabban jelenjenek meg.

— **Vilmos császár és a jubileum.** Vilmos császár június 10 én érkezik Bécsbe, hogy Ferenc József király 60 éves császári jubileuma alkalmából üdvözölje. Ugyanekkor Bécsben lesz a legtöbb német szövetséges fejedelem is. Vilmos nagy sulyt vet erre a közös ovációra s rábirta a királyt, hogy ehhez hozzájáruljon.

— **Adományok a szent Erzsébet szoborra.** A mai nappal megkezdjük a Szabadkán emelendő árpádházi szent Erzsébet szobrának beérkezett adományok közlését. A közlést vasárnaponként folytatjuk. Herold Ilus kisasszony (Bajmók) ivén adakoztak: Hegedüs Lénárd 10, Szakács Látás 5, Gauder István, dr. Berger Mátyás, Pfeiffer Pálné, Huszárné, Virág Gyula, Rudits József

Lichtneckert Józsefné, Pfeiffer József 2—2 korona, Kókay N., Czeti Rózsai, Pfeiffer Julia, Kőszegi Ferenc, Nagy Pálné, Virág Gyuláné, Tóth István, Budanovics Jenőné, Berger Mihály, Kemény Simonné és Pfeiffer János 1—1 koronát.

— **A katolikus népkönyha céljaira adakoztak** Lendvay Ilka gyűjtőivén: N. N. Isten dicsőségére 100 korona, N. N. 20, Mészáros Pál 20 kor. 20 fill., özv. Szekenderovich Eszter 20, Mamuzsich Félix 10, Jeszenovich János 10, Mokossay Mátyás 5, Hegedüs Lénárd 10, Fiedler Lajos 10, Lukácsy István 2, Dr. Kostialik Antal 2, N. N. 10, Lendvay Antal 4, Lendvay Ernőné 4, Lendvay Andrásné 4, Lendvay Dánielné 3, özv. Kiss Imréné 4, Dr. Kiss Józsefné 5, Kiss Abelné 4, Dudás Józsefné 4, Jandek Etelka 4, Kovács-Sztrikó Istvánné 5, Bogesich Antal 4, Odry Endréné 4, Sztipich Gergely 4, N. N. 2, N. N. 2, N. N. 2, N. N. 2, N. N. 120, özv. Dulich Mária 4, Sztipich Karolina 4, Dulich Cziczelle 4, Dr. Szilasi Mórné 4, Raich Balázs 4, Pertich Félixné 4, Vojnich Tunich Agnes 4, özv. Milodánovich Józsefné 3, Kulunesich Katalin 4, Lendvay Ilka 5. Összesen: 321 kor. 40 fillér.

— **Bogdanovich a pátriárka helyettes.** Néhány hét előtt, február első napjainban bécsi híradás nyomán lapunk jelentette hogy az új pátriárka Bogdanovich Lucián, a budai püspök lesz. Ma tudósítónk jelenti, hogy a kormány felterjesztést intézett a királyhoz, amelyben a pátriárka helynöki tisztre Bogdanovich Luciánt ajánlja. A pátriárka helynök 24.000 korona évi fizetési pótlékot kap s a pátriárka méltóság végleges betöltéseig marad hivatalban; egyben már most valóságos belső titkos tanácsossá lesz ki-nevezve.

— **Gyűjtés a gyermek ligának.** A szabadka szt. györgyi r. k. plébánia templomban ma, fekete vasárnapon gyermeknap gyűjtés lesz.

— **Miniszteri leirat.** A kereskedelemügyi miniszter Szabadka 1905—6 évi utadói zárszámadását jóváhagyta.

— **Hafiz.** A katolikus legényegyletben Hafiz, énekes színművet adták ma első műkedvelők. A darab és zenéje kitűnő. Az előadás meglepően jó és összefogó volt. A szereplőket és a szerzőket sokszor megtapsolták. A darab és az előadás részletes kritikáját keddi számunkban hozzuk. A mai siker arra enged következtetni, hogy a holnapi, vasárnapi előadásra zsufolt terem előtt folyik majd le.

— **Halálozás.** Siflis Mária, özv. Kádár Lukácsné, Bleszits Máté törvényszéki irodatiszt anyósa, ma délután 4 órakor elhunyt. Temetése hétfőn délután 4 órakor lesz, a Katona-utcai gyászszobából.

— **A szabadkai társadalom tudományi társulat** alapszabályait a belügyminiszter nem hagyta jóvá. És pedig nagyon nyomós okok alapján. A társadalom tudósok ugyanis alapszabályszerű céljuknak jelentették ki a gyakorlati mozgalmat. Így! A miniszter ur azonban kíváncsi, hogy a kisdédek, mit tartanak gyakorlati mozgalomnak? De meg kitéteni kívánja az alapszabályokban azt is, hogy iskolai felügyelt alatt állók tagok nem lehetnek.

— **Kinevezés.** A belügyminiszter Reiser Antal dr., bajai másod aljegyzőt Bajára helyettes anyakönyvvezetővé nevezte ki.

— **Pályázat tanári állásra.** A főispán a szabadkai főgimnáziumban üresedésben lévő matematikai és fizikai segédtanári állásra a pályázatot kiírta.

— **Kunetz Kálmán meghalt.** Az éjszaka Kunetz Kálmán, a Bácskai Hitelbank egyik volt igazgatója, szívizélhűtésben meghalt.

— **Ujítás a villamoscsengő berendezés terén.** A berendezésnél a nedves és száraz telepeket egy kis villamos gép pótolja. E berendezésnek az az előnye, hogy az áram ereje elégséges a legnagyobb távolságra is; beszerzése nem nagyon költséges, villamos áramot csak akkor termel, ha arra szükség van; 20—25 évig is eltart,

gondozásra nincs szüksége, mint a nedves és száraz elemeknek és így fél év alatt az egész berendezés meg van takarítva. Előnye még, hogy minden meglévő csengővezeték belakapcsolható egy kis átalakítással. Ezen újítás Takáts Simon szabadkai villamos szerelő saját újítása, akinél meg is rendelhető. V. kör, Köteles-utca 248. szám.

— **Elfogott lóköltő.** A múlt év május 12-én Kelebián Tóth Antaltól egy kétszázhatvan forint értékű, Farkas Mihálytól egy háromszáz forint értékű lovat loptak el. A kezelő csendőrség táviratilag értesítette rendőrségünket, hogy a lóköltőt Puskás János kezei lakos személyében elfogta. A lovak megvannak.

— **Rendőri hírek.** Janko Sándor, zenetai cigányt, letartóztatta rendőrségünk, mert sok-sok hamis bankót ígért kevés jóért. — Lakatos Krisztina és Sztojko Róza zsebtolvajnöket a budapesti rendőrség zsebelés miatt letartóztatta.

Elsőrendű

terméke a magyar pezsgőgyártásnak, melyben a francia jelleg kifejezetten érvényesül, s mint ilyen a francia pezsgőket pótolni van hivatva. KAPHATÓ: 256-59-20

minden elsőrangú fűszerkereskedésben, kávéházban és vendéglőben.

Vak tyuk is talál szemet.

Eötvös Károly önszidó közli állítólag Gavallér Jánosnak ezt az állítólagos versét:

A zsidó.

Sokat utazik, keveset költ,
Utát nem csinál, gátat nem tölt,
A vetése soha se zöld,
Mégis neki terem a föld!

Hát ez bizony szomorú igazság és nem győzünk csodálkozni, hogy Eötvös Károly ennyire elszólta magát: igazmondásra vete-medett!
„Deres“ c. élelappól.

INNEN-ONNAN.

Rabbi: És most számolj le az étellel bűnös halandó!

Elítelt: Hány procent hozsnom lesz obbul, ho mastan mindjárt leszámolok veled?

*

Apa: Megállj gazgyerek, had verek rád huszonötöt!

Fiu: Papa, papa, inkább törlezd le havi részletekben!

SZINHÁZ.

M ű s o r:

Vasárnap: d. u. Tündérszereltem. Este: Csókon szerzett vőlegény.

A haj, szakáll és bajusz gyors és dús növekedését elősegítő, a hajhullást, kopaszodást és elkorcsosodást meggátoló egyedüli szer az **Illés-LILIAM-HAJSZESZ.** Zsiros hajnál a „Lilium-Hajszesz“, száraznál a „China-Pomádé“ használandó. Hajszesz ára 2 kor. China-pomádé 1 kor. Kapható az egyedüli készítőnél: **ifj. Illés Antal** vörös kereszt gyógyszerárában a főposta átellenében **Szabadkán**, Népbank-palota. 326-4

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Bűnügyi főtárgyalások.** A szabadkai büntető törvényszék által főtárgyalásra a következő bűnügyek tűzettek ki:

Április 7-én: Császár Illés és társai hatóság elleni erőszak büntette, Vargatz János hatóság elleni erőszak büntette.

Április 8-án: Molnár Agnes gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vétsége, Bieber József nyomtatvány utján elkövetett rágalmozás vétsége, Tüninger Borbála magzathajtás büntette, Bálint János halált okozott súlyos testi sértés büntette.

Április 10-én: Pataki Sándorné súlyos testi sértés büntette, Wolf Mór gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vétsége, Berta Károly súlyos testi sértés büntette, Kolompár Ferenc lopás büntette.

Hol szerezzük be szükségleteinket!

Képeskönyvek, ifjúsági iratok, díszműnyek, imakönyvek, levélpapírok dobozokban, író- és rajzszerek legalkalmasabban beszerezhetők

HEUMANN MÓR

:: könyv-, papir- és írószerekkereskedésében :: Szabadkán, főtér, Szentháromsággal szemben.

REGÉNY.

AZ ANTIKRISZTUS CSODÁJA.

Fordítja: Körömöczy Ernő. 95

Donna Eliza izgatottan dörzsölte meg homlokát, hogy minden kétséget elűzzön fejéből. Nem, semmikép sem volt az valódi csoda. Hisz a szentek jól tudják, hogy Diamante szegény, földhözragadt népe önérejből nem fog vasutat építeni soha.

Most egy széles, nagy szekér döcögött el háza előtt az uton. Hangjegyállvány, mikékönyv, imaszámoly, gyónószék volt fölhalmozva rajta.

Donna Eliza meglepődve ugrott fel, s kitekintett az ablakon. Ez már a harmadik rakomány az egyházi szerekből! Rablók fosztogatnak talán a városban? Vagy saracénok törtek be újra?

Kiállott a boltajtóba, hogy jobban szemügyre vehesse őket. Hatalmas kosarakat cipelték el előtte. Gyászkoszorúkkal, meg címetáblákkal voltak tele. Ezeket a temetés után mind a templomban szokták fölaggatni.

Donna Eliza megszólította az egyik hordárt, s tőle tudta meg, mi van itt készülőben. A Santa Lucia templomot akarják kiüresíteni. Sindaco és a városi tanács egyértelműleg úgy határozta, hogy színházzá alakítják át. A felkelés után egy fiatal római ember lett Sindaco a városban. Vadidegen volt ugyan itt, de szeretett volna a város fölvirágztatásáért is tenni már valamit. A tanács elhatározta, hogy olyan szinkört állít fel, amilyen Taorminában és sok más helyütt is felépült már. Nem sokat teketóriáznak, hanem az egyik templomot színházzá alakítják át. Hisz az az öt a világi papok kezén, meg a hét szerzetesi templom bőven elég. A jezsuiták Santa Lucia temploma teljesen fölösleges már. A klostrot már régebben lakományává alacsonyították le ugyanis, a templom meg éppen elhagyottan, gondozatlanul áll. Színház épületnek pompásan beválik.

Igy érvelt a Sindaco, s előterjesztését egyhangulag szavazta meg a városi tanács,

Mikor Donna Eliza végre megértette, hogy mi történik itt előtte, magára kapta a fátyolt, a küpenyt, s nagy sietve igyekezett a Lucia templom felé, akárcsak valami haladkló rokonához igyekezett volna.

— Ugyan, mi lesz azokkal a szegény vakokkal? — hajtogatta egyre, — a Santa Lucia nélkül akár éhen veszhetnek mindjárt!

Ahogy aztán arra a szük, keskeny térre ért, melyet a jezsuitakolostor mellett fekvő hatalmas épületközök alkotnak, a széles lépcsőkön egész sereg gyermeket és kutyát látott heverni. Ezek a vakvezetők voltak, — sirtak és vonitva szükköltek teljes erejükből.

— Ugyan mi történt? — kérdezte Donna Eliza.

— A templomunkat akarják elvenni tőlünk, — jajgatták a gyermekek. Ezek az okos kutyák pedig olyan fájdalmas vonításba kaptak, hogy az ember szíve megesejt rajtuk.

(Folyt. köv.)

IV. kör, Damjanich-utca
63. sz. alatt

jó házi koszt
357-4-1
kapható.

Palicsfürdőn

egy szilárd anyagból épült **uj villa** 5 kapa telekkel, melynek fele park, fele szőlő **szabad kézből eladó.**
1000 frt készpénz elég.

III. kör, Zimonyi-uton

bármilyen **iparvállalatnak** vagy **beszálló vendéglőnek** megfelelő **ház** más vállalat miatt **szabad kézből** előnyös feltételek mellett **eladó.**

VI. körben, Vöröskereszt-utcában az ovoda mellett 354-6-1

egy ház
nagy udvarral **eladó.**
Bővebbet **Malusev Sándor irodája Szabadka, edény-piac.**

Szőlőoltványokat szállít, fajtisztaságért jótállva legdusabb választékban a már évek óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert:

Küküllőmenti első szőlőoltvány telep

tulajdonos: **CASPARI FRIGYES,**

Medgyes 46. sz. (Nagyküküllő megye).

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részéből érkezett **elismerő levelek**, annél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy sző, mint írásbelileg bizonyosságot szerezhet magának **fenti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról.** 126-47-37

Kőbányai palackozásu
patent angol dugaszolással ellátott
legkitünőbb
KORONASÖR
kizárólag
a „Park”-Kávéházban
kapható. 350-10-4

Rétay és Benedek
oltáregyleti szállítók
egyházi műparintézete
Budapest, IV. ker., Váci-utca 59.

Miseruhák, zászlók, lobogók, oltárfelszerelvények, csillárok, keresztúti és oltárképek, valamint mindennemű templom- és kápolna-berendezések előállítására.

Műintézetünk vállalkozik a templomok teljes belső megújítására, stilszerű kifestésére, az oltárok stb. renoválására és aranyozására kedvező feltételek mellett.

Készít stilszerű oltárokat, szószék, gyónoszékek és dombormű stációképeket.

Árjegyzéket, költségvetést, mintákat és tervezeteket készséggel küldünk. 261-12

Kereset bárki részére!

Házi munkások keresetnek gyors kötőgépeinken való kötésre. Távolság nem határoz, mi eladjuk a kötött munkát. 180-22

Thos. H. Whittick és Tsa
Prága, Franzens-Kai No 6-708.

Valódi brünni szövetek

az 1908. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes férőruhához (Kabát, nadrág és mellény)	1 szelvény 12 korona
elegendő, csak	1 szelvény 15 korona
	1 szelvény 17 korona
	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.- K-ért, színtűgy felöltőszövetet, turistalódent, sejkamgarit stb. stb. gyári áron küld a mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetszükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék. Mintához, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss áruban.

Figyelem!

Telefonszám 446. Aki bármi ingó vagy ingatlant eladni vagy bérbeadni, venni vagy bérbe venni szándékozik, valamint

pénzkölcsönt

felvenni és adósságokat konvertálni, továbbá magán egyénekről vagy cégekről és vállalatokról

hiteltudósítást

(információt)

beszerezni, továbbá tűz-, jég- és élet-

biztosításokat

kötni,

hirdetéseket

hírlapok, folyóiratok és naptárakba feladni,

cimeket

iratni,

fuvarleveleket

dijtöbblet vagy késedelmi kártérítés megreklamálása végett felülvizsgáltatni kíván és végül

pénzbeszedéseket

(inkasszót)

behajtani, az forduljon kizárólag:

az Általános Forgalmi és

Hiteltudósító intézet

törvényszéki legbefizetett céghez

VII. kör, Battyhány-utca, a gőzfürdővel szemben,

:: (Tulajdonos: Malusev Sándor.) ::

ahol mindennemű megrendelés és megbízás

a legbiztosabban és legszigorubb titoktartás mellett eszközöltetik. 92-168

Vasbeton és Rabczmunka vállalkozók.

Sürgőnycim: VASBETON UDVAR.

Arany érem és díszoklevél.

Morvai Antal és Novák Mihály

motor erőre berendezett márvány-, mozaik- és cementárú-gyárunk

Tűzbiztos falak, mennyezet-szerkezetek vassodrony-betéttel ugynevezett vasbeton, boltozatok, tetők, templomboltozatok, padlózatok stb. előállítására rendszere szerint.

RABITZ-MUNKÁK.

Elvállal beton-osatornázást, betonozást, nedves falak szárazzá tételét, gránit teraszt.

CEMENTCSÖVEK.

Keramit és metlachi lapok.

SZABADKÁN,

a vasuti indóházal

:: szemben. ::

TELEFON-SZÁM: 238.

Alapított 1890.

Előállít szökőkutakat, fürdőkádakat, viztartók és vizelőket portland-cementből.

Raktár mindennemű műcemet-lapokból 1-6 színben, márvány-, mozaik- és gránit-lapokból.

KÖAGYAGCSÖVEK.

Portland-cement és hidraulikus mész nagyban és kicsinyben. 320-80-13

VAKOLATI KŐPOR.

A pécsi országos kiállításon legelső díjjal, állami arany éremmel kitüntetve.

Angster József és Fia
orgona- és harmonium-gyár
PÉCS.

Ajánljuk kitünő hangú és erős szerkezetű légnymatu (pneomatikai) orgonáinkat igen jutányos árak mellett művészies kivitelben.

Raktáron kitünő hangú harmoniumok minden nagyságban (170 koronától 1000 koronáig).

Mindennemű javításokat, hangolásokokat és átépítéseket olcsón vállalunk.

Árjegyzéket kívánatra ingyen küldünk.

Alapított 1867. évben. 244-14

Légnymatu és electro berendezések.

Második kiadás!

Keves röpirat éri Magyarországon a második kiadást. Ezen kevesek közé tartozik a

„SZÓIMÁDÁS.”

című politikai röpirat, mely első kiadásában 120,000 példányban kelt el, s most újabb 15,000 példányban jelent meg.

A „Szóimadás” ára 20 fillér.

10 példány 1 korona 80 fillér.

Kapható: kiadóhivatalunkban.

Kereskedők

részére szükséges pénztári bároák 100 lappal, számozva és füzve 100 darab 16 kor.

Jegyzékek

céglapok nélkül 100 darabonként 30 fillérért kapják a hatók a

Szabadkai Nyomda-

és

Hírlapkiadó-vállalat

mint szövetkezetnél

IV., Rákóczi-utca 20.

Tisztviselők figyelmébe!

Az országos magyar I. általános tisztviselőegylet kolozsvári képviselősege (Kolozsvár, Ferenc József-ut 7. sz.)

nyugdíjjogosult állami-, megyei és városi tisztviselőknek, katonatiszteknek és nyugdíjasoknak mindennemű egyleti ügyben, ugyszintén

förlesztési kölcsön ügyekben

díjmentes utbaigazítással és tanácssal szolgál.

➡ Válaszbélyeg csatolandó. ➡

42-74

Hirdetések

árszabály szerint
felvéjtenek :: ::
a kiadóhivatalban

➡ SZABADKÁN,
Rákóczi-utca 20. sz.

és
FILOY JENŐ
könyvkereskedőnél
Damjanich-utca 106. sz.

Keresztény cégek.

Pártoljuk a keresztény kisiparosokat és kereskedőket.

Abrasich Mihály

bádogos. Szabadka, I., Kazinczy-utca 83.

Dániel A. József

cserépkályharaktára. Szabadka, VI., Harmat-utca 275. Telefonszám 148.

Fekete, Ivandékits és Társai

kézmű- és divatáru kereskedése. Szabadka, VII., Szt-István-tér 10. Telefonszám 371. Legelőbb bevásárlási forrás.

Filoy Jenő

könyv- és papirkereskedő. Szabadka, I., Damjanich-utca 106.

Fimpl István

eukrász. Szabadka, VI., Deák-utca 3. Telefonszám 206.

Fierst István

eukrász. Szabadka, I., Eötvös-utca 85. Telefonszám 381.

Fuschek Mária

virágkereskedő. Szabadka, I., Egressy-utca 23. szám.

Gálik János

bádogosmester. Szabadka, VIII. kör, Kossuth-utca 1.

Kovács Béla és Társa

varrógép- és kerékpár-kereskedése. Szabadka, Kazinczy-utca.

Kövecz Erzsi

női kalapárus. Szabadka, VIII. kör, Kossuth-utca 22.

Majláth Gergely

cserépkálya készítő. Szabadka, II., László-utca 387. Telefonszám 392.

Mészáros Gábor utódai Blaboly és Társa

vaskereskedő. Szabadka, VI., Deák-utca 15. Telefonszám 72.

Milánkovics András

kézmű- és divatáru kereskedő. Szabadka, VI., Deák-u. 18. Telefonsz. 377.

Milánkovics Simon

férfiszabó. Szabadka, IV., Rákóczi-u. 22.

Szalay Gyula

esztergályos. Szabadka, I., Damjanich-u.

Szombathy Károly

fényképész. Szabadka, VI., Deák-u. 3.

Tumbász Ferenc

kézmű- és divatáru kereskedő. Szabadka, VII., Szt-István-tér 358.

Turbók József és Társa

egyenruha készítő és polgári szabó. Szabadka, VIII. Szt-István-tér 1.

WEISZ JÁNOS ANTAL

villany-, gáz- és vízvezeték-felszerelési műhelye és üzlete
SZABADKAN, Eötvös-utca, Csillag-ház.

Villanyfelszerelési cikkek.

Vízvezeték-, fürdő- és klozet-berendezések.

Költségvetés ingyen. ➡ ➡ Gyári árak.

17-43

ÉRTESÍTÉS!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy a Kállay Albert-utcában f. évi április hó 19-ével

OLYMPHIA

(mozgófénykép) színházamat megnyitom,

amelyben naponként változatos műsorral előadást fogok tartani.

Részletes programmal annak idején fogok szolgálni.

Kérve a n. é. közönség becses támogatását, maradok

kiváló tisztelettel 339-9-5

Tumbász Marián

Olympia-színház tulajdonosa.

Papi ruhák.

Van szerencsém a nagyságos és főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy az őszi és téli idényre való fekete, színtartó papi szöveteim megérkeztek s azokat üzletemben nagy választékban raktáron tartom s igyekszem úgy mint eddig, ezen-tul is megrendelőimnek teljes bizalmát és megalégedését kiérdemelni.

Vidéki megrendelésnél elég egy minta reverenda vagy ruha beküldése is; kívánatra azonban saját költségemen a helyszínére személyesen kiutazom.

Templomi miseruhák elkészítését, valamint azok javítását is jutányos árban elvállalom.

Üzlet: Nemzeti Casinó épülete mellett levő Balog György-féle ház, Vesselényi-ut.

Hadnagy István,

papi és polgári szabó.

195-51